

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su vam potrebne dodatne informacije, pogledajte naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informativna naznaka o sudskoj praksi Suda broj 120

Juni 2009. godine

Herri Batasuna i Batasuna protiv Španije - 25803/04

Presuda 30.6.2009 [Odjeljenje V]

Član 11.

Član 11-1

Sloboda udruživanja

Ukidanje političkih stranaka koje su povezane sa jednom terorističkom organizacijom: *nema povrede*

Činjenice: Politička organizacija Herri Batasuna je osnovana kao izborna koalicija koja je učestvovala na općim izborima 1979. godine. Herri Batasuna je upisana u registar političkih stranaka Ministarstva unutrašnjih poslova 1986. godine. Podnositelj predstavke Batasuna je dostavio dokumentaciju za upis u registar političkih stranaka 2001. godine.

U junu 2002. godine, španski parlament je usvojio Organski zakon o političkim strankama 6/2002 (LOPP). Osnovne novine koje su uvedene novim zakonom su propisane poglavljem II o organizaciji, funkcioniranju i aktivnostima političkih stranaka i poglavljem III o njihovom ukidanju ili sudskoj suspenziji. Odlukom iz augusta 2002. godine, glavni istražni sudija pri sudu *Audiencia Nacional* je donio odluku o obustavljanju aktivnosti stranke Batasuna te je naložio zatvaranje, na tri godine, sjedišta i svih prostorija koje bi Herri Batasuna i Batasuna mogle koristiti. U septembru 2002. godine, Državno pravobraniteljstvo, djelujući u ime španske vlade, je pokrenulo postupak pred Vrhovnim sudom zahtijevajući ukidanje stranaka koje su podnijele predstavke, s obrazloženjem da su one prekršile novi LOPP o političkim strankama nizom aktivnosti koje su neosporno dovele do

postupka koji je u suprotnosti sa demokratijom i ustavnim vrijednostima, demokratskim procesom i ljudskim pravima. Istog dana, generalni državni pravobranitelj je pokrenuo postupak pred Vrhovnim sudom zahtijevajući ukidanje predmetnih stranaka u skladu sa LOPP-om. Batasuna je 2003. godine zahtijevala da prethodno pitanje o ustavnosti LOPP-a bude upućeno Ustavnom sudu. Vrhovni sud je odbio zahtjev ističući da je Ustavni sud, presudom donesenom u martu 2003. godine, već ispitao i odbio prigovore stranke Batasuna koji se odnose na ustavnost LOPP-a. Vrhovni sud je proglasio stranke Herri Batasuna i Batasuna nezakonitim te je naložio njihovo ukidanje uz obrazloženje da su one slijedile "strategiju 'taktičkog odvajanja' putem terorizma". Sud je ustanovio da se predmetne stranke nisu suštinski razlikovale jedna od druge, a ni od terorističke organizacije ETA. Vrhovni sud ih je opisao kao "grupacije koje u osnovi imaju istu ideologiju (...) i, osim toga, koje strogo kontrolira navedena teroristička organizacija", te je zaključio da u stvarnosti postoji "jedan subjekt, tj. teroristička organizacija ETA koja se krije iza očigledno odvojenih pravnih lica koja su osnovana u različito vrijeme na osnovu procesa 'operativne sukcesije' koju je unaprijed isplanirala ETA". Sud je zasnovao svoju odluku na LOPP-u. On je također naložio likvidaciju imovne predmetnih stranaka u skladu sa istim zakonom. Ustavni sud je donio dvije presude 2004. godine kojima je odbio žalbe *amparo* koje su uložile podnositeljice predstavke-stranke protiv presude Vrhovnog suda.

Zakon: Ukidanje političkih stranaka, koje su podnositeljice predstavki u ovom predmetu, je dovelo do miješanja u ostvarivanje njihovog prava na slobodu udruživanja. LOPP je dovoljno jasno definirao organiziranje i funkcioniranje političkih stranaka, te postupke koji mogu dovesti do njihovog ukidanja ili suspenzije od strane suda. Pored toga, djela, koje je uzeo u obzir Vrhovni sud kada je naložio ukidanje stranaka, su počinjena nakon što je LOPP stupio na snagu. Prema tome, predmetno miješanje je bilo "propisano zakonom". Osim toga, ukidanje je imalo više legitimnih ciljeva nabrojanih u članu 11, uključujući zaštitu javne bezbjednosti, sprečavanje nereda i zaštitu prava i sloboda drugih.

U vezi sa pitanjem neophodnosti miješanja u demokratskom društvu i proporcionalnosti mjere, Sud je prvo morao ispitati da li je ukidanje stranaka, koje su podnijele predstavku, odgovaralo "hitnoj društvenoj potrebi", te nakon toga ocijeniti, ako je potrebno, da li je bilo "proporcionalno legitimnim ciljevima koji se slijede". Kada je odlučivao o ukidanju stranaka, Vrhovni sud se nije ograničio na isticanje činjenice da podnositeljice predstavke nisu osudile napade koje je počinila ETA, nego je nabrojao izvjestan broj djela na osnovu kojih je zaključio da su predmetne stranke instrumenti terorističke strategije ETA-e. Ti elementi se mogu podijeliti u dvije kategorije: prvo, oni koji su doprinijeli stvaranju klime društvenog konflikta i, drugo, oni koji su doveli do implicitne podrške terorističkim aktivnostima ETA-e. U svim slučajevima, kao što su naznačili domaći sudovi, ta djela su vrlo slična eksplicitnoj podršci nasilju i pohvalama osobama koje vjerovatno imaju terorističke veze. Osim toga, djela i govori članova i lidera predmetnih stranaka, koje je istakao Vrhovni sud, ne isključuju upotrebu sile da bi se ostvarili njihovi ciljevi. Sud nije mogao prihvatiti ni argument podnositeljica predstavke da nijedno od djela koje je naveo Vrhovni sud nije naznačeno u LOPP-u kao osnov za ukidanje političke partije. Prema mišljenju Suda, djelovanje podnositeljica predstavke se moraju razmotriti u cjelini kao dio strategije za ostvarivanje njihovih političkih ciljeva, koji su u suštini suprotni demokratskim principima jasno izraženim u Ustavnu Španije. To odgovara razlozima za ukidanje na osnovu LOPP-a, tj. davanju političke podrške aktivnostima terorističkih organizacija da bi se ostvarili ciljevi podrivanja ustavnog poretka ili stvaranja ozbiljnih društvenih nemira. U ovom predmetu su domaći sudovi došli do razumnog zaključka nakon detaljnog ispitivanja dokaza koji su im bili na raspolaganju, te Sud smatra da ne postoji nijedan razlog da bi

se udaljio od obrazloženja Vrhovnog suda koji je zaključio da postoje veze između podnositeljica predstavke i ETA-e. Osim toga, imajući u vidu dugogodišnju situaciju u Španiji u pogledu terorističkih napada, naročito u "politički osjetljivoj regiji" kao što je Baskijska zemlja, te veze se objektivno mogu smatrati prijetnjom po demokratiju. Konačno, zaključci Vrhovnog suda moraju biti viđeni su kontekstu međunarodne odlučnosti da se osudi javna odbrana terorizma. Prema tome, djela i govori koji se pripisuju predmetnim strankama su u cjelini stvorili sliku društvenog modela kojeg su one zamislile i zastupale, što je u suprotnosti sa konceptom "demokratskog društva". Dakle, opravdano se može smatrati da sankcija koju je nametnuo Vrhovni sud podnositeljicama predstavke, i koju je potvrdio Ustavni sud, odgovara "hitnoj društvenoj potrebi", čak i u kontekstu uskog polja procjene koje je ostavljeno državama. Ostaje da se Sud uvjeri da li je navedeno miješanje bilo proporcionalno legitimnom cilju koji se slijedio. Imajući u vidu činjenicu da su navedeni projekti u suprotnosti sa konceptom "demokratskog društva" i da predstavljaju veliku opasnost po špansku demokratiju, sankcija koja je nametnuta podnositeljicama predstavke je proporcionalna legitimnom cilju u smislu člana 11. stav 2. Imajući u vidu navedeno, ukidanje stranaka se može smatrati "neophodnim u demokratskom društvu", naročito s ciljem održavanja javne bezbjednosti, sprečavanja nereda i zaštite prava i sloboda drugih u smislu člana 11. stav 2.

Zaključak: nema povrede (jednoglasno).

Vidi također, *Exteberria, Barrena Arza, Nafarroako Autodeterminazio Bilgunea i Aiarako i ostali protiv Španije* (br. 33579/03, 35613/03, 35626/03 i 35634/03) i *Herritarren Zerrenda protiv Španije* (broj 43518/04) u okviru člana 3. Protokola broj 1 dole.

© **Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.**

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. On može biti preuzet sa baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, HUDOC, (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud proslijedio. On može biti reproduciran u nekomercijalne svrhe pod uslovom da puni naziv predmeta bude citiran, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i pozivanjem na Fond povjerenja za ljudska prava. Poziva se bilo koja osoba koja želi da se služi ovim prevodom, u potpunosti ili djelomično, u komercijalne svrhe da kontaktira publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the

above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights
This summary by the Registry does not bind the Court.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)